

Hallituksen esitys Eduskunnalle laeiksi valtioneuvoston jäsenille maksettavista palkkioista ja korvauksista sekä tuloverolain 70 §:n muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki valtioneuvoston jäsenille maksettavista palkkioista ja korvauksista. Myös tuloverolakia ehdotetaan muutettavaksi.

Uudella lailla säädettäisiin valtioneuvoston jäsenille maksettavan palkkion määrätymisperusteesta ja eräistä muista tehtävän hoitamiseen liittyvistä korvauksista ja järjestelyistä sekä etujen veronalaisuudesta.

Ehdotuksen mukaan valtioneuvoston jäsenille maksettaisiin tehtävän asianmukaisen hoitamisen vaatima palkkio. Palkkio ei enää voi nykyisellä tavalla perustua valtion A-palkkaluokkiin, koska palkkausuudistuksen myötä niiden käytöstä luovutaan valtionhallinnossa. Valtioneuvoston jäsenelle maksettava palkkio vastaisi jatkossa eduskunnan varapuhemiehelle maksettavaa palkkiota ja pääministerille maksettava palkkio eduskunnan puhemiehelle maksettavaa palkkiota. Uusi palkkio olisi suuruusluokaltaan nykyistä vastaava.

Lailla selkeytettäisiin lisäksi erilaisia ny-

kyisin olemassa olevia etuja ja korvauksia. Esityksellä ei ole tarkoitus lisätä etujen tai korvausten määrää tai pyrkiä näin palkkion rakenteen muuttamiseen. Kuljetusjärjestelyihin ja turvallisuuteen liittyvistä seikoista sekä joistakin vähäisemmistä eduista ja korvauksista päättäminen on käytännöllisintä jättää valtioneuvoston kanslian tehtäväksi.

Ehdotetulla lailla kumottaisiin nykyinen valtioneuvoston jäsenelle maksettavasta palkkiosta annettu laki.

Valtioneuvoston jäsenille maksettavat edut olisivat lähtökohtaisesti veronalaisia. Tuloverolakia muutettaisiin kuitenkin valtioneuvoston jäsenten matkustusoikeuden ja pääministerin virka-asuntoa koskevan edun veronalaisuuden osalta.

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian. Palkkion määrää koskevia säännöksiä sovellettaisiin seuraavien eduskuntavaalien jälkeen muodostettavan valtioneuvoston jäseniin.

SISÄLLYSLUETTELO

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ	1
PERUSTELUT.....	3
1. Nykytila	3
1.1. Lainsäädäntö ja käytäntö.....	3
1.1.1. Valtioneuvoston jäsenen palkkio	3
1.1.2. Muut korvaukset.....	3
1.1.3. Kansanedustajan palkkio ja etuudet	4
1.1.4. Tasavallan presidentin palkkio.....	5
1.2. Ulkomaiden lainsäädäntö ja käytäntö	5
2. Tavoitteet	9
3. Ehdotetut muutokset.....	10
4. Esityksen vaikutukset.....	13
5. Asian valmistelu.....	14
6. Voimaantulo	14
LAKIEHDOTUKSET	15
1. Laki valtioneuvoston jäsenille maksettavista palkkiosta ja korvauksista	15
2. Laki tuloverolain 70 §:n muuttamisesta	16
LIITE.....	17
Rinnakkaistekstit	17

PERUSTELUT

1. Nykytila

1.1. Lainsäädäntö ja käytäntö

1.1.1. Valtioneuvoston jäsenen palkkio

Suomen perustuslain mukaan hallitusvaltaa käyttävät tasavallan presidentti sekä valtioneuvosto, jonka jäsenten tulee nauttia eduskunnan luottamusta. Eduskunta valitsee pääministerin, jonka tasavallan presidentti nimittää tähän tehtävään. Muut ministerit presidentti nimittää pääministeriksi valitun tekemän ehdotuksen mukaisesti. Ministerien on oltava rehellisiksi ja taitavaksi tunnettuja Suomen kansalaisia. Valtioneuvoston jäsenet ovat virkatoimistaan vastuunalaisia eduskunnalle.

Valtioneuvoston jäsen saa tehtävänsä hoitamisesta palkkion. Palkkioista ei ennen vuotta 1955 ollut täsmällisiä säännöksiä, vaan ne vahvistettiin vuosittain valtion tuloja menoarvion käsittelyn yhteydessä. Tällaista tilapäisluonteista järjestelyä ei kuitenkaan pidetty asianmukaisena. Vuonna 1955 hallituksen esityksessä Eduskunnalle laiksi valtioneuvoston jäsenten palkkiosta (HE 20/1955 vp.) asianmukaisimmaksi vaihtoehdoksi katsottiin kytkeä palkkiot valtion virkamiesten palkkaukseen. Ministerin palkkio määrättiin tuona aikana yleensä samaksi kuin ylimmässä palkkausluokassa olleen viran peruspalkka.

Valtioneuvoston jäsenen palkkiosta on edelleen säädetty valtioneuvoston jäsenten palkkiosta annetussa laissa (229/1955). Sen 1 §:n mukaan valtioneuvoston jäsen saa palkkiota, joka vastaa ylimpään palkkausluokkaan kuuluvassa valtion virassa tai toimessa kulloinkin suoritettavan peruspalkan, kalliinpaikanlisän ja viiden ikälisän yhteismäärää. Ylin käytössä oleva palkkausluokka on ollut A 34, joten ministerin palkkio on 1.3.2005 voimaan tulleen palkkaustaulukon mukaan 8 100,75 euroa kuukaudessa (kesäkuu 2006).

Pääministerin palkkio on 20 prosentilla korotettu ministerinpalkkio eli 9 720 euroa kuukaudessa (kesäkuu 2006).

Palkkausjärjestelmien uudistaminen on viime vuosina ollut valtion henkilöstöpolitiikan linjan toteuttamisen ydinkohtia. Uudistuksessa korvataan A-palkkausluokkajärjestelmä ja muut järjestelmät valtion uusilla palkkausjärjestelmillä. Ne ovat virastokohtaisia, mutta yhtenäisten yleisten perusteiden mukaan laadittuja. Niissä palkkaus koostuu tehtävän vaativuuden mukaan määräytyvästä peruspalkasta ja henkilökohtaisen työsuorituksen ja pätevyyden mukaan määräytyvästä henkilökohtaisesta palkanosasta.

1.1.2. Muut korvaukset

Voimassa olevassa valtioneuvoston jäsenten palkkiosta annetussa laissa ei ole säännöksiä muista etuuksista tai korvauksista, joita valtioneuvoston jäsenelle maksettaisiin.

Valtioneuvoston jäsenellä on vakiintuneen käytännön mukaan 30 arkipäivän mittainen vuosiloma, josta maksetaan lomarahaa. Loma-oikeus perustui aiemmin valtioneuvoston ohjesääntöön, mutta tällä hetkellä ei loma-oikeudesta ole erityisiä säännöksiä. Valtioneuvoston yleisistunto päättää vuosilomien ajankohdat. Lomia vahvistettaessa huolehditaan ensisijaisesti siitä, että valtioneuvosto on aina päätösvaltainen. Ministerin sijaisuutta vuosiloman aikana hoitaa hänen sijaisekseen määrätty ministeri.

Matkaeduista ei ole säädöksiä. Edut ja menettely perustuvat noudatettuun käytäntöön. Ministerille korvataan kerran viikossa lentomatka kotipaikkakunnalle ja takaisin. Tämä korvaus liittännäiskustannuksineen on verotettavaa tuloa. Valtioneuvoston jäsenet voivat käyttää kotimatkoihin myös virka-autoa tai taksiseteliä. Milloin kyseessä ei ole virkamatka, korvatut matkakustannukset ovat veronalaista tuloa ja niistä suoritetaan ennakonpidätys.

Virka-auton yksityiskäyttö on verotettava

etus, josta suoritetaan ennakonpidätys ennalta arvioidun peruskäytön osalta. Valtioneuvoston kanslia antaa vuosittain verottajaa varten todistuksen kertyneistä todellisista kilometrimääristä. Virka-auton käyttöön oikeutetuilla ei ole oikeutta luovuttaa autoja perheenjäsentensä tai muiden henkilöiden ajoihin. Pääministeri voi tarvittaessa määrätä rajoituksia virka-autojen käytölle. Tilanteita, joissa valtioneuvoston virka-autoja ei ole mahdollista käyttää ministerien kuljetuksiin, ovat virkamatkot, jotka eivät ala tai pääty Helsingissä sekä Vaasa-Jyväskylä-Kuopio-Joensuu pohjoispuolelle tehtävät matkat. Yksittäistapauksissa valtioneuvoston kanslia voi myöntää poikkeuksia virkakäytännön osalta.

Valtioneuvoston jäsenten virkamatkoihin koti- ja ulkomailla sovelletaan muutoin valtion virkamiesten matkustussääntöä. Matkalaskujen maksajana on pääsääntöisesti asianomainen ministeriö. Valtion matkustussääntönsä mukaan virkamatka on tehtävä niin lyhyessä ajassa ja vähin kokonaiskustannuksin kuin mahdollista.

Helsingin ulkopuolelta tulevilla ministereillä on mahdollisuus käyttää Valtioneuvoston juhlahuoneiston yhteydessä olevaa ns. ministeri-hotellia asuntonaan. Tilojen käytöstä määrätään maksettavaksi verohallituksen ohjeiden mukaisesti korvaus.

Tapaturmakorvausten ja sairaanhoidon osalta ei ole ministereitä koskevia erityisiä säännöksiä. Näin ollen käytännössä heihin on ajateltu voitavan soveltaa samoja säännöksiä kuin virkamiehiin. Ministerit käyttävät pääsääntöisesti sijoitusministeriönsä työterveyspalveluja.

Muut yleisesti kansalaisille kuuluvat etuudet (kuten sairausloma, perhevapaat) tai velvollisuudet (asevelvollisuus) koskevat valtioneuvoston jäseniä Suomen kansalaisina voimassa olevan lainsäädännön mukaisesti. Valtioneuvoston jäsenten eläketurva on järjestetty vastaavalla tavalla kuin kansanedustajien ja Euroopan parlamentin edustajan eläketurva.

1.1.3. Kansanedustajan palkkio ja etuudet

Nykyinen laki edustajanpalkkiosta (328/1947) on tullut voimaan vuonna 1947.

Tuolloin edustajalle suoritettiin vuotuinen palkkio tai päiväpalkkio, joiden markkamäärät oli säädetty laissa. Sittemmin palkkion määrä kytkettiin valtion palkkaustasoon, kunnes vuonna 2000 edustajanpalkkio vahvistettiin ulkopuolisen palkkiotoimikunnan ehdotuksen mukaisesti.

Edustajanpalkkiosta annetun voimassa olevan lain mukaan kansanedustajille maksetaan edustajantoimen asianmukaisen hoitamisen vaatima palkkio sekä kulukorvausta. Edustajanpalkkioiden määrät vahvistaa eduskunnan palkkiotoimikunta. Edustajalta, joka on kutsuttu valtioneuvoston jäseneksi, pidätetään puolet hänelle tulevasta palkkiosta ja kulukorvauksesta.

Kansanedustajan palkkio on 1.7.2005 alkaen 5 220 euroa kuukaudessa ja yli 12 vuotta palvelleella kansanedustajalla 5 600 euroa kuukaudessa. Puhemiehen palkkio on 9 590 euroa kuukaudessa ja varapuhemiehen palkkio 7 990 euroa kuukaudessa.

Kansanedustajan palkkion lisäksi suuren valiokunnan, perustuslaki-, ulkoasiain- ja valtiovarainvaliokunnan puheenjohtajalle maksetaan alkaen 970 euron lisäpalkkio kuukaudessa ja muiden valiokuntien puheenjohtajille 580 euron lisäpalkkio.

Valtiovarainvaliokunnan verojaoston puheenjohtajan lisäpalkkio on 580 euroa kuukaudessa ja muiden jaostojen puheenjohtajien lisäpalkkio on 390 euroa. Jaoston puheenjohtajan lisäpalkkiota ei makseta, jos jaoston puheenjohtaja on oikeutettu valiokunnan puheenjohtajan lisäpalkkioon.

Eduskuntaryhmissä, joissa on yli 16 kansanedustajaa, puheenjohtajalle maksetaan 970 euron lisäpalkkio ja eduskuntaryhmissä, joissa on 3–15 kansanedustajaa, puheenjohtajan lisäpalkkio on 580 euroa. Lisäpalkkiota ei makseta yhden tai kahden edustajan eduskuntaryhmän puheenjohtajalle.

Kansanedustajan palkkion ohella edustajalle maksetaan kulukorvaus, joka on tarkoitettu kansanedustajan tehtävästä aiheutuvien kustannusten maksamiseen. Kulukorvaus lasetaan prosenttilukuna valtion virkamiesten palkkaustaulukon A 27 alkupalkasta. Edustajan kotipaikasta riippuen hän saa kulukorvausta 30, 40 tai 55 prosentin mukaan.

Valiokuntakokouksista ei makseta erillisiä kokouspalkkioita. Kansanedustajat saavat

nykyisin luontoisetuna matkapuhelinedun. Kansanedustajalla on myös oikeus maksutta käyttää edustajan tehtäviin liittyvillä matkoilla junaa, kotimaan reittilentoja ja kaukoliikenteen busseja. Lisäksi edustajalla on pääkaupunkiseudulla taksinkäyttöoikeus.

Tuloverolain 70 §:n mukaan veronalaista tuloa ei ole kohtuullinen korvaus, joka maksetaan kansanedustajan toimen hoitamisesta aiheutuneiden erityisten kustannusten ja elantokustannusten lisäyksen kattamiseksi, eikä etu kansanedustajan toimeen liittyvästä oikeudesta maksuttomaan matkustamiseen.

Kansanedustajan, valtioneuvoston jäsenen ja euroedustajan eläketurva perustuu nykyisin kansanedustajain eläkelakiin (329/67). Turvaan kuuluu vanhuuseläke, työkyvyttömyyseläke ja perhe-eläke. Tarkoituksena on antaa poliittisen uran pituuteen ja siitä vuosittain saatujen palkkioiden määrään perustuvaa toimeentuloturvaa vanhuuden, työkyvyttömyyden ja pitkäaikaisen työttömyyden varalta. Kuoleman jälkeen puolisoilla ja alaikäisillä lapsillaan on mahdollisuus myös perhe-eläketurvaan. Vanhuuseläke voi olla muodoltaan myös ns. sopeutumiseläke. Sen voi saada iästä riippumatta vähintään seitsemän vuotta, käytännössä kaksi vaalikautta, edustajana, ministerinä tai euroedustajana toiminut, joka ei ole ansiotyössä eikä harjoita uutta eläketurvaa tuottavaa yrittäjätoimintaa.

1.1.4. Tasavallan presidentin palkkio

Tasavallan presidentin palkkio vahvistettiin vuosina 1919–1999 jokaiseksi toimikaudeksi etukäteen eduskunnan säätämällä lailla, mutta 1.3.2000 jälkeen palkkiota voidaan myös toimikauden aikana tarkistaa samassa järjestyksessä.

Tasavallan presidentin vuotuinen palkkio on 1.3.2006 alkaen 126 000 euroa ja sen ohella suoritetaan edustustarkoituksiin käytettäväksi 171 000 euroa.

Edellä mainitun lisäksi presidentille kuuluu asunto, jonka kunnossapito, lämmitys, valaistus ja sisustus sekä tarpeellinen henkilökunta kustannetaan valtion varoilla. Presidentin puoliso ei saa mitään palkkiota tai muuta korvausta asemansa johdosta.

Tasavallan presidentin eläke vahvistetaan myös lailla. Vuotuiseksi eläkkeeksi vahvis-

tettiin 60 prosenttia presidentin palkkiosta. Tämän eläkkeen saa kuusi vuotta tai pitempään presidenttinä toiminut henkilö (täysi eläke). Jokaisesta puuttuvasta täydestä vuodesta eläkkeen määrä vähenee kuudenneksellä, mutta pienin eläke on vähintään puolet täydestä eläkkeestä.

Lisäksi valtio voi kustantaa eläkkeellä olevalle presidentille sopivan asunnon kohtuullista vuokraa vastaan, tarjota tarpeen mukaan erilliset kirjoitus- ja arkistotyöhön soveltuvat työtilat sekä antaa turvallisuus-, toimisto- ja muita vastaavia palveluja valtion talousarvion rajoissa. Presidentin puolisolle ei makseta eläkettä tämän aseman johdosta, mutta hän on oikeutettu perhe-eläkkeeseen, joka on 50 prosenttia presidentin eläkkeestä.

Tasavallan presidentin palkkio ja asuntoetu sekä presidentin eläke ja perhe-eläke ovat verovapaita. Muista tuloista tai omaisuudesta presidenttiä verotetaan normaalisti.

1.2. Ulkomaiden lainsäädäntö ja käytäntö

Yleistä

Ulkoasiainministeriö on hankkinut vuonna 2005 Suomen ulkomaan edustustoilta tietoja eräiden muiden maiden ministeripalkkioita koskevasta lainsäädännöstä ja käytännöstä. Tarkastelun kohteena olevissa maissa muun muassa toimeenpanovalta ja poliittiset järjestelmät voivat erota Suomessa voimassa olevasta, mikä on syytä ottaa vertailussa huomioon. Sen saamasta selvityksestä kävi ilmi seuraavaa:

Ruotsi

Ministerien palkkaus perustuu lakiin ministerien palkkioista (Lag om arvoden till statsråden mm. 1991:359). Ruotsin hallituksen pääministerille ja ministereille maksettavasta korvauksesta päättää palkkiolautakunta (statsrådsarvodesnämnden). Lautakunta päättää myös erorahan suuruudesta.

Palkkiolautakunnan päätöksen mukaisesti ministereille maksetaan kuukausitasolla seuraavanlaisia palkkiota tehtäviensä suorittamisesta:

pääministeri	116 000 SEK	12 122,00 €
ministeri	93 000 SEK	9 718,50 €

Ministereillä on samat sairaanhoitoetuudet kuin muilla valtion virkamiehillä.

Ministerit saavat työnsä puolesta tehdyistä kotimaanmatkoista päivärahaa, matkakulukorvauksia, tehtävälisää yhden tai useamman päivän tehtävistä, palkkalisää lähtö- ja paluupäivistä sekä autolisää ja autonkulukorvausta hallituksen kanslian (Regeringskansliet) virkamiehiä koskevan päätöksen mukaan. Kansanedustajina toimivat ministerit ovat lisäksi oikeutettuja edellä mainittuihin etuuksiin matkustaessaan Tukholman ja eduskunnassa edustamansa vaalipiirin välillä.

Ulkomaanmatkoista maksetaan, valtion virkamiesten ulkomaanmatkoja koskevan päätöksen mukaisesti, päivärahaa ja matkakulukorvauksia.

Hallituksen kansliasta yli 70 km päässä asuvilla ministreillä on oikeus samansuuruiseen korvaukseen (avlöningsförstärkning) ja asumislisään kuin hallituksen kanslian määräaikaisilla virkamiehillä, mikäli tuloverolain edellytykset täyttyvät. Tukholman ja kotiseudun välisistä matkoista maksetaan matkakustannuskorvauksia.

Norja

Norjan hallituksen (statsråd) pääministerille ja ministreille maksettavasta korvauksesta päättää suurkäräjät (storting) vuosittain. Päätöksen mukaisesti heille maksetaan vuosittain seuraavanlaisia korvausta (årsgodtgjørelse) tehtävänsä suorittamisesta:

pääministeri	1 022 000 NOK	123 879 €
ministeri	836 000 NOK	101 333 €

Kuukausittain maksettava korvaus on 1/12 osa edellä mainitusta summasta.

Yli 40 kilometrin päässä pääkaupungista asuvat, omasta asunnostaan vuokraa maksavat saavat maksutta käyttöönsä asunnon pääkaupungissa (pendlerleilighet). Asunnot ovat hyvätasoisia, kalustettuja ja niiden koko riippuu mahdollisesti mukana muuttavasta perheestä. Mikäli henkilö ei toimikautensa aikana maksa vuokraa omasta asunnosta, hän saa asunnon käyttöönsä maksutta, mutta maksaa

siitä asunnon markkinahinnan mukaista veroa. Perheensä kanssa eri paikkakunnalla asuvat saavat korvauksia kahden talouden pidosta aiheutuneista kuluista.

Lisäksi virka-ajojen, puhelinkulujen, tietokoneen, työvaatteiden ja harkinnasta muidenkin etujen osalta on tehty omia järjestelyjä. Norjan valtion poliittisella johdolla on luotu oma eläkejärjestelmänsä.

Tanska

Peruskorvaus (grundvederlaget) ministreille on nykyisellään 924 850 DKK (noin 124 012 euroa) vuodessa. Pääministerille maksettava korvaus on 125 prosenttia ministerien peruskorvauksesta. Ulkoministerille ja valtiovarainministerille (finansminister) sekä ministerille, joka on toisena valtioneuvoston arvojärjestyksessä (so. varapääministeri) maksetaan 110 prosenttia peruskorvauksesta.

Ministerien palkkaus perustuu lakiin ministerien korvauksista ja eläkkeistä (lov om vederlag og pension m.v. for ministre). Tämä vuorostaan nojaa useitten yksityiskohtiensa suhteen valtion virkamiesten palkkausta ja eläkettä sääteleviin vastaaviin lakeihin. Ministerien peruskorvaus vastaa valtion virkamiesten palkkaluokkaa 49.

Ministerin jättäessä virkatoimensa hänelle aletaan maksaa niin kutsuttua "jälkikorvausta" (eftervederlag), joka vastaa määrältään hänen ministeriaikanaan saamaansa korvausta. Jälkikorvausta maksetaan ajanjakso, joka on pituudeltaan puolet henkilön palvelusajasta ministerinä, kuitenkin minimissään 18 ja maksimissaan 36 kuukautta. Jälkikorvauksesta vähennetään henkilön mahdollisesta kansanedustajan tai eduskunnan puhemiehen toimesta saamat tulot (palkat, eläkkeet ja jälkikorvaukset) ja tietyt muut erikseen laissa määritellyt tulot.

Islanti

Islannin hallituksen pääministerin ja ministerien palkkaus perustuu lakeihin "Lag om altingsmäns löi og kostnad 88/1995" ja "Lag om förmåndsdommen och förmånsutskottet 120/1992". Palkkio-lautakunta päättää kaikkien ylempien virkamiesten palkoista.

Pääministerille ja ministreille maksettava

palkka koostuu kansanedustajille maksettavasta peruspalkasta sekä ministereille maksettavasta palkasta. Ministereille maksetaan kuukausitasolla seuraavanlaista palkkiota tehtävänsä suorittamisesta:

kansanedustajat	5 636 €		
ministerit	4 479 €	yht.	10 115 €
pääministeri	5 579 €	yht.	11 215 €

”Lag om förmånsdommen” määrittelee Islannin presidentin, ministerien, kansanedustajien/parlamentin jäsenten, korkeimman hallinto-oikeuden ja alempien tuomioistuimien tuomareiden, Islannin piispan, valtiontilintarkastajan, valtiosyyttäjän ja lapsiasiamiehen palkat.

Ministerit ovat oikeutettuja samoihin kulkorvauksiin kuin kansanedustajat. Asumisesta aiheutuvat kustannukset korvataan. Korvaukset ovat veronalaisia.

Ministerit voivat valita käyttävätkö he valtion virka-autoa vai omaa autoa. Virka-auton käyttäminen on veronalaista. Ministerit saavat ostaa auton tullivapaasti ja valtio maksaa auton käyttö-kustannukset. Kaikilla ministereillä on oma autonkuljettaja, joiden palkat valtio maksaa.

Valtio maksaa ministereiden kaikki puhelinkulut. Ne ovat veronalaisia. Lisäksi valtio maksaa myös turvallisuusjärjestelyistä.

Ministeri ansaitsee eläkettä tehtävästään. Ministerit maksavat itse 5 prosenttia palkastaan Valtion eläke-rahastoon, mutta valtio maksaa eläkerahastolle tilillepanon ja reaali-kustannusten erotuksen. Ministereiden eläkkeet perustuvat lakiin presidentin, ministereiden, parlamentin jäsenten ja oikeusneuvoksen eläkkeistä (Lag om präsidens, ministrarnas, altingsmäns og justitierådens pension 141/2003). Ministereiden eläke ansaitaan kahdessa osassa, sillä kansanedustajien peruspalkkaa ja ministerien palkkaa koskevat omat säännöt.

Alankomaat

Pääministerille ja ministereille maksetaan tehtävästä samansuuruista palkkaa. Vuospalkka on 122 109,90 euroa, sisältäen lomarahaa ja noin yhden prosentin suuruisen jou-

lurahan. Kyseessä on bruttopalkka, josta maksetaan normaalit verot.

Palkan maksaminen perustuu lakiin valtion virkamiesten palkkauksesta (BBRA; Bezoldingsbesluit Burgerlijike Rijksambtenaren) vuodelta 1984. Siinä on 21 luokkaa ja ministerit kuuluvat ylimpään luokkaan.

Ministerit saavat kuukausittaisen 600 euron kulkorvauksen. Pää- ja ulkoministeri saavat kaksinkertaisen korvauksen. Sairauskulut korvataan kuten virkamiehille.

Ministereillä on virka-auto ja kuljettaja käytössään. Ministerit käyttävät turvallisuusyöstä virka-autoa myös yksityisajoon ja siitä peritään veroa, joka kompensoidaan ministereille. Ministereille, joiden koti on yli 50 kilometrin päässä ministeriöstään, voidaan antaa käytettäväksi kalustettu asunto, joka sijaitsee korkeintaan 25 kilometrin päässä ministeriöstä. Ministereille taataan myös riittävät informaatio- ja kommunikaatioyhteydet. Mikäli ministeri muuttaa yli 50 kilometrin päässä ministeriöstä sijaitsevasta asunnostaan alle 25 kilometrin päässä sijaitsevaan, korvataan hänen ja perheensä muuttokustannukset.

Ministeri saa erottuaan erorahaa (wachtgeld), jota maksetaan ensimmäisenä vuonna 80 prosenttia hänen viimeisimmästä palkastaan ja sen jälkeen 70 prosenttia. Tätä korvusta maksetaan yhtä kauan kuin ministerin tehtävä oli kestänyt, mutta vähintään kaksi ja korkeintaan kuusi vuotta, edellyttäen, että ministeri oli tehtävässään vähintään kolme kuukautta. Erorahaa maksetaan riippumatta eron syystä. Siitä vähennetään muut saadut tulot. Ministeri, joka oli tehtävässään alle kolme kuukautta, saa erorahaa kuuden kuukauden ajan. Ministeri ansaitsee tehtävästään eläkettä.

Ministereiden palkkausjärjestelmää ollaan uudistamassa. Uudistus ei juurikaan puutu palkkausjärjestelmän edellä selostettuihin perusteisiin, vaan keskittyy palkan korkeuden määrittelyn kriteereihin. Esityksessä ehdotetaan ministeripalkkojen nostamista 30 prosentilla, jotta julkisen sektorin huippujohtajien saavuttama palkallinen etumatka kurotaan umpeen. Alankomaissa esimerkiksi kuningattaren komissaarit ja eräiden ministeriöiden korkeimmat virkamiehet ansaitsevat virkaan liittyvien sivutulojen johdosta selvästi enemmän kuin ministerit.

Saksa

Saksassa liittohallituksen jäsenille maksetaan liittovaltion ministerilain perusteella palkkaa sekä tiettyjä palkanlisäjä (mm. kalliinpaikan lisä, virkakulukorvaus). Liittohallituksen jäsenet maksavat palkastaan sekä palkanlisistään veroa Saksan normaalin verotuskäytännön mukaisesti.

Entiselle liittohallituksen jäsenelle maksetaan tehtävän päättymisen jälkeen ns. siirtymäkauden korvausta vähintään kuusi kuukautta ja enintään kolme vuotta. Entisellä liittohallituksen jäsenellä on oikeus myös eläkkeeseen, mikäli hän on toiminut tehtävässä vähintään kaksi vuotta.

Saksassa liittohallituksen jäsenet ovat lain mukaan liittovaltioon julkisoikeudellisessa virkasuhteessa. Liittohallituksen jäsenille maksetaan (BMinG, pykälä 11) palkkaa (Amtsgehalt) ja palkanlisäjä.

Muista liittohallituksen jäsenille myönnettävistä korvauksista ja etuuksista on säädetty laissa (Bundesministergesetz, pykälä 12). Sen mukaan liittokanslerilla on oikeus kalustettuun virka-asuntoon ja myös ministereille voidaan antaa käyttöön virka-asunto. Jos hallituksen jäsenellä on käytössään virka-asunto, hänelle ei makseta kalliinpaikanlisäjä. Virka-asuntoon ja asunnosta muuttamisesta maksetaan korvaus. Liittohallituksen jäsenillä on oikeus myös virka-asuntoon.

Jos virkatehtävien hoito edellyttää matkustamista liittohallituksen toimipaikan (Berliinin) ulkopuolelle, hallituksen jäsenille maksetaan päivärahaa ja matkakulukorvaukset.

Liittohallituksen jäsenet maksavat palkastaan veroa Saksan normaalin verotuskäytännön mukaisesti. Myös palkanlisät ja muut etuudet ovat veronalaisia. Virka-auton käyttö yksityiseen tarkoitukseen on veronalaista normaalikäytännön mukaisesti. Turvallisuusjärjestelyt eivät vaikuta etuisuuksiin, esim. niiden veronalaisuuteen.

Liittohallituksen jäsenet eivät saa toimikautenaan tehdä muuta palkkatyötä tai harjoittaa toista ammattia. He eivät pääsääntöisesti myöskään saa kuulua yritysten johtokuntiin tai hallintoneuvostoihin, toimia sovintotoumarina/välimiehenä (Schiedsrichter) tai toimia virallisissa luottamus- tai kunniatehtävissä.

Entiselle liittohallituksen jäsenelle maksetaan tehtävän päättymisen jälkeen siirtymäkauden korvausta (Übergangsgeld) yhtä monta kuukautta, kuin hänelle on maksettu palkkaa hallituksen jäsenenä. Siirtymäkauden korvausta maksetaan kuitenkin vähintään kuusi kuukautta ja enintään kolme vuotta. Entisellä liittohallituksen jäsenellä on oikeus myös eläkkeeseen, jos hän toiminut tehtävässä vähintään kaksi vuotta. Saksassa maksetaan myös kuolleen liittohallituksen jäsenen leskelle ja/tai lapsille siirtymäkauden korvausta.

Itävalta

Ministereiden palkkauksesta on säädetty erillisillä lailla (Bundesbezügegesetz – BBG), joka koskee korkeimpien päättävien elinten palkkausta. Palkkauksen lähtökohtana on kansanedustajien palkka jonka perusteella ministereiden ja pääministerin palkka lasketaan. Todettakoon että Itävallassa sekä julkisella että yksityisellä sektorilla maksetaan yleensä palkkaa 14 kuukaudelta. Edellä mainitussa laissa säädettyjen viranhaltijoiden osalta tämä korvaus suoritetaan neljännesvuosittain.

Ainoastaan liittopresidentillä on virka-asunto, sitä vastoin kaikilla ministereillä on virka-auto, jonka käytöstä suoritetaan kuukausikorvaus.

Ajasta, jonka henkilö toimii, ministerinä kertyy eläkettä. Mikäli turvallisuus edellyttää, erityisjärjestelyjä päätetään näiden mahdollisesta korvaamisesta tapaus tapaukselta.

Ranska

Ranskan hallituksen jäsenille maksettava palkka koostuu peruspalkasta, kalliinpaikanlisästä ja virantoimituksesta maksettavasta lisäkorvauksesta.

Peruspalkkaa maksetaan seuraavasti:

pääministeri:	20.308,16 €/kk
ministeri:	13.538,78 €/kk
valtiosihteer:	12.861,84 €/kk

Peruspalkkaan lisätään kalliinpaikanlisä, joka on suuruudeltaan 3 prosenttia peruspalk-

kasta ja virantoimituksesta maksettava lisäkorvaus, joka on 25 prosenttia peruspalkasta.

Ranskan hallituksen jäsenille maksettava palkka suhteutetaan valtion ylimmille virkamiehille maksettavaan palkkaan laskemalla ylimpien virkamiesten palkkausluokan alimman ja ylimmän palkan keskiarvo, joka kerrotaan kahdella. Valtiosihteerin ollessa kyseessä keskiarvo kerrotaan 1,9:llä.

Ranskan hallituksen jäsenten nauttimat edut (asunto, virka-auto, puhelin, sihteeripalvelut, turvallisuusetus jne.) asetetaan tehtävän haltijan käyttöön maksutta. Etuuksista ei makseta veroja.

Ranskan hallituksen jäsenillä ei ole omaa eläkekassaa, vaan he suorittavat eläkemaksunsa siihen eläkekassaan, jonka piiriin he kuuluivat ennen kuin siirtyivät nykyisiin tehtäviinsä.

Belgia

Belgian liittovaltion hallituksen jäsenille maksetaan palkkaa ja korvauksia tehtävänsä hoidosta tämän taulukon mukaisesti:

	Palkka (Brutto) €/vuosi	Edustus- korvaus €/kk	Asumis- korvaus €/kk
Pääministeri			
Varapääministeri			
Ulkoministeri	180.992,92	558,34	1.395,90
Ministeri	180.992,92	279,17	1.395,90
Valtiosihteerit	171.812,16	279,17	1.395,90

Palkan ja korvausten maksaminen ei perustu lakiin, vaan kiertokirjeeseen (circulaire) vuodelta 1996.

Belgian liittohallituksen ministereillä on mahdollisuus autoetuun, josta voi myös kieltäytyä, jolloin oman auton käytöstä korvataan kulut kilometrikorvauksen avulla. Asunto-, auto-, puhelin- ja turvallisuusetuuksistaan he eivät maksa veroja. Ne asetetaan tehtävän haltijan käyttöön maksutta.

Ministereille maksetaan myös lomaraha, erorahaa ja kaikki samat vakuutukset kuin senaatin jäsenille. Erorahan suuruus riippuu hallituskautensa pituudesta.

Hallituksen jäsenet saavat, riippumatta siitä ovatko he parlamentin jäseniä vai eivät, par-

lamentin jäsenen eläke-, vakuutus- ja eroraha-

2. Tavoitteet

Suomen perustuslain mukaan hallitusvaltaa käyttävät tasavallan presidentti sekä valtioneuvosto. Valtiollisen järjestelmämme toimivuuden kannalta on tärkeää, että valtioneuvoston toimintaedellytykset on turvattu. Ne riippuvat olennaisesti siitä, millaiset edellytykset valtioneuvoston jäsenellä on hoitaa tehtäviään.

Perustuslain 63 §:ssä kielletään ministeriä hoitamasta julkista virkaa tai sellaista muuta tehtävää, joka voi haitata ministerin tehtävien hoitamista tai vaarantaa luottamusta hänen toimintaansa valtioneuvoston jäsenenä. Näitä ovat muun muassa palkattu toimi yksityisessä yrityksessä tai yhteisössä, hallituksen, hallintoneuvoston tai vastaavan toimielimen jäsenyys valtionyhtiöissä ja valtion liikelaitoksessa, hallintotehtävät rahoitus- ja vakuutuslaitoksissa sekä muissa taloudellisesti tai yhteiskunnallisesti merkittävissä yksityisissä yrityksissä, etujärjestöjen luottamustehtävät valtakunnallisella tai keskusjärjestötasolla sekä hallinto- tai luottamustehtävät sellaisissa yhteisöissä, joilla on kiinteä yhteys asianomaiseen hallinnonalaan. Valtion virkamieslain (750/1994) 23 §:n mukaan virkamies on suoraan lain nojalla virkavapaana virastaan sen ajan, jonka hän on valtioneuvoston jäsenenä.

Ministeri velvoitetaan ilmoittamaan elinkeinotoimintansa, omistukset yrityksissä, muut merkittävät tulolähteet ja velat sekä sellaiset tehtävät ja sidonnaisuudet, joilla voi olla merkitystä arvioitaessa hänen toimintaansa valtioneuvoston jäsenenä.

Sidonnaisuudet ministereiksi nimitetyiltä kootaan välittömästi nimittämisen jälkeen. Tiedot lähetetään eduskunnalle valtioneuvoston kirjelmällä. Ministerikauden aikana sidonnaisuuksissa tapahtuneista merkityksellään olennaisista muutoksista on välittömästi ilmoitettava valtioneuvoston kansliaan.

Valtioneuvoston jäsen ei edellä olevan mukaisesti saa ministeriaikanaan hoitaa julkista virkaa eikä sellaista muuta tehtävää, joka voi haitata ministerin tehtävien hoitamista tai vaarantaa luottamusta hänen toimintaansa

valtioneuvoston jäsenenä. Valtioneuvoston jäsenelle on siis turvattava muulla tavalla riittävät taloudelliset mahdollisuudet keskittyä valtioneuvostotehtäviensä hoitamiseen.

Valtioneuvoston jäsenelle maksettavan palkkion ja korvausten perusteet on säädettävä siten, että valtioneuvoston jäsenen taloudelliset edut ovat riittävät ja kuitenkin tasoltaan oikeassa suhteessa muista julkisista tehtävistä suoritettaviin etuuksiin. Etuuksien määräytymisperusteiden tulisi olla selkeitä ja läpinäkyviä sekä hallinnollisesti mahdollisimman yksinkertaisia.

Virka- tai työsuhteessa muita taloudellisia etuuksia kuin palkka ovat luontoisedut, joilla tarkoitetaan työnantajalta muuna kuin rahana saatavia etuja. Tyypillisimpiä luontoisetuja ovat autoetu, asuntoetu, puhelinetu ja ravintoetu. Verotuksessa virka- tai työsuhteen perusteella saatu luontoisetu katsotaan palkaksi ja luontoisedut muuttavat osaltaan palkkauksen rakennetta. Luontoisetujen verotuksessa noudatettavat laskentaperusteet määräytyvät Verohallituksen vuosittain antaman päätöksen nojalla. Vuoden 2006 päätöksessä (Verohallituksen päätös 30.11.2005, n:o 1006) verotusarvo on määritelty seuraaville luontoiseduille: asuntoetu ja sähkön käyttöoikeus, autotallietu, ravintoetu, täysihoidetu, autoetu ja puhelinetu.

Valtioneuvoston jäsenten osalta ei tarkoituksena ole luontoiseduilla tai muilla vastaavilla keinoilla korottaa maksettavaa palkkiota ja näin muuttaa tehtävästä saatavan palkkion rakennetta. Valtioneuvoston jäsenen tehtävien asianmukainen hoitaminen toisaalta edellyttää tiettyjen yleensä muussa yhteydessä etuuksiksi luettavien elementtien olemassa oloa. Turvatilanteen vaatiessa valtioneuvoston jäsenten kohotettua suojaamista pidetään kotiinkuljetuksia jo nyt valtioneuvoston kanslian antamassa ohjeistuksessa virkamatkana. Selvistä virka-auton yksityiskäytöstä tulee kuitenkin valtioneuvoston jäsenenkin maksaa vero kyseessä olevan edun verotusarvon mukaisesti.

Ehdotetun lain perusteella järjestettävien kuljetus- ja muiden turvapalveluiden tulee olla sellaisia, että valtioneuvoston jäsenten turvallisuus ja valtioneuvoston toimintakyky on kiistatta turvattu vaihtuvissakin olosuhteissa.

3. Ehdotetut muutokset

Palkkion määräytyminen

Valtioneuvoston jäsenelle maksettaisiin lakiehdotuksen 1 §:n mukaan tehtävän asianmukaisen hoitamisen vaatima palkkio. Pääministerille maksettava palkkio vastaisi jatkossa suuruudeltaan eduskunnan puhemiehelle kulloinkin edustajanpalkkiosta annetun lain (328/1947) perusteella maksettavaa palkkiota. Ministerin palkkio vastaisi puolestaan eduskunnan varapuhemiehelle maksettavaa palkkiota. Nykyisin eduskunnan puhemiehen palkkio on 9 590 euroa kuukaudessa ja varapuhemiehen palkkio 7 990 euroa kuukaudessa. Pääministerin palkkio on 9 720 euroa kuukaudessa ja ministerin palkkio on 8 100,75 euroa kuukaudessa (kesäkuu 2006), joten käytännössä palkkion määrä ei juuri muuttuisi.

Edustajanpalkkion perusteita säädettäessä todettiin asiaa koskevassa lakialoitteessa (LA 61/2000 vp.), että edustajalle maksettavan palkkion tason tulee olla sellainen, että se vastaa edustajantoimen arvoa, tehtäviä ja vaativuutta. Edustajanpalkkion ei kuitenkaan tule pyrkiä kilpailemaan esimerkiksi elinkeinoelämän piirissä maksettavien palkkausten kanssa. Sen sijaan sen tulee olla vertailukelpoinen valtion virkamiesten palkkaukseen ja asetua siinä korkealle tasolle.

Perustuslakivaliokunnan mainittua lakialoitetta koskevassa mietinnössä (15/2000 vp.) todettiin, että valiokunnan mielestä valtiosäännöstä ei aiheudu estettä sille, että edustajanpalkkiolaissa säädetään ehdotuksen tapaan vain edustajanpalkkion määräytymismenettelystä, mutta ei sen suuruuden perusteista. Valtiosääntöoikeuden kannalta on tärkeää nähdä edustajanpalkkio yhtenä takeena perustuslain 29 §:n mukaisen kansanedustajan riippumattomuuden toteutumiselle. Edustajanpalkkiolla turvataan yleisemminkin eduskunnan toimintaedellytyksiä. Palkkion on oltava sellainen, että se osaltaan luo riittävästi edellytyksiä kansanedustajan riippumattomuudelle.

Lähtökohta on sinänsä valtioneuvoston jäsenen palkkion osalta vastaava, koska kansanedustajan palkkio oli tuolloin perusteeltaan sidottu valtion virkamiesten palkkatau-

lukoihin. Edustajanpalkkion säätämisen yhteydessä esitettyjen kantojen voidaan yleisemminkin katsoa soveltuvan valtioneuvoston jäsenen palkkion säätämisperusteisiin.

Valtioneuvoston jäsenen palkkion kytkeemisellä eduskunnan palkkioihin saavutettaisiin esityksen tavoitteet yksinkertaisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla. Valtioneuvoston jäsenen palkkion määräytyisi suoraan lain perusteella, eikä tästä menettelystä synnyisi tarvetta organisaatio- tai muihin muutoksiin.

Oikeus palkkioon

Valtioneuvoston jäsenelle maksettaisiin palkkiota siitä hetkestä lähtien kun hän ryhtyy hoitamaan valtioneuvoston jäsenen tehtäviä ja oikeus palkkioon lakkaisi kun hänelle on myönnetty ero tehtävästä ja hän on lopettanut tehtävien hoitamisen. Perustuslain 61 §:n mukaan eduskunta valitsee pääministerin, jonka tasavallan presidentti nimittää tähän tehtävään. Muut ministerit presidentti nimittää pääministeriksi valitun tekemän ehdotuksen mukaisesti. Eron myöntämisestä valtioneuvostolle tai ministerille säädetään perustuslain 64 §:ssä. Eron myöntäminen on sidottu eronpyyntöön, eduskunnan ilmaisemaan epäluottamukseen tai yksittäisen ministerin osalta myös pääministerin aloitteeseen. Jos ministeri valitaan tasavallan presidentiksi tai eduskunnan puhemieheksi, hänet katsotaan eronneeksi tehtävästään siitä päivästä, jolloin hänet on valittu.

Päivärahaetuus ja palkkio

Sairausvakuutuksen korvauksiin on oikeutettu jokainen Suomessa vakituisesti asuva ihminen. Sairausvakuutuskorvauksen suuruus vaihtelee korvattavan asian mukaan. Sairauspäiväraha, kuntoutusraha sekä myös äitiys-, isyys- ja vanhempainraha, erityisäitiysrahaa ja erityishoitoraha ovat sidottuja saajan ansiotuloihin. Sairausvakuutuslain 7 luvun 4 §:n mukaan päivärahaetuus maksetaan työnantajalle siihen määrään saakka, kuin tämä on maksanut vakuutetulle sairausajan tai vanhempainvapaan ajalta palkkaa. Valtioneuvoston jäsenten osalta ehdotetaan myös noudatettavaksi tällaista yleistä menet-

telyä. Siltä osin kuin valtioneuvoston jäsenellä on palkkion lisäksi samalta ajalta oikeus päivärahaetuuteen sairausloman, äitiys-, isyys-, vanhempainvapaan tai osittaisen vanhempainvapaan perusteella, maksettaisiin päivärahaetuus valtioneuvoston kanslialle. Päivärahaetuutta ei siis maksettaisi valtioneuvoston jäsenelle samalta ajalta palkkiota vastaavalta osalta.

Korvaukset ja etuudet

Ehdotuksessa on tarkoitus säätää aiemmas- ta poiketen palkkion lisäksi laintasoisesti mahdollisimman kattavasti valtioneuvoston jäsenille maksettavista korvauksista ja etuuksista.

Valtioneuvoston jäsenyys on oikeudelliselta luonteeltaan luottamustehtävä, eikä kyseessä ole palvelussuhde. Tällaista luottamukseen perustuvaa suhdetta ei voi yleensä suoraan rinnastaa virka- tai työsuhteeseen. Valtioneuvoston jäsenelle maksettava korvauksin on luonteeltaan palkkio, vaikka se lain mukaan suuruudeltaan vastaa virkamiehille maksettavaa palkkaa.

Suomessa on luottamustehtävien palvelussuhteesta eroavasta oikeudellisesta luonteesta huolimatta katsottu esimerkiksi kansanedustajan, valtioneuvoston jäsenen ja Euroopan parlamentin edustajan eläke-etuuksien yhteydessä, että tehtävät muodostavat etujen tarpeen kannalta jossain määrin valtion virkasuhdetta muistuttavan kokonaisuuden. Myös valtioneuvoston jäsenten virkatarkoihin on yhtenevästi mainitun periaatteen kanssa sovellettu valtion virkamiesten matkustusääntöä.

Lomaan rinnastettava vapaa

Valtioneuvoston jäsenellä olisi oikeus kalenterivuositain lomaksi rinnastettavaan 30 päivän vapaaseen, jonka sijoittumisesta päätäisi valtioneuvoston yleisistunto. Valtioneuvoston yleisistunto päättää myös valtioneuvoston jäsenten sijaisuusjärjestelyistä. Valtioneuvoston kokoonpanossa voi joskus tapahtua muutoksia nopeallakin aikataululla. Jos valtioneuvoston jäsen ei esimerkiksi tämäntyyppisestä syystä voisi pitää vapaataan, korvattaisiin se hänelle rahamääräisenä.

Korvauksen määrästä päätettäessä vapaa rinnastettaisiin virka- ja työsuhteen perusteella ansaittuun lomaan. Valtioneuvoston jäsenelle maksettaisiin myös jatkossa lomarahaa.

Virkamatkat

Virkatoimien hoitamisesta aiheutuvien matkojen korvaamiseen sovellettaisiin jatkossakin soveltuvin osin mitä virkamiesten matkakustannusten korvaamisesta on sovittu. Matkakustannuksina pidetään niitä ylimääräisiä menoja, joita asianomaisella on ollut virkamatkan johdosta. Valtion virkamiesten ja työntekijöiden matkakustannusten korvaamisesta sovitaan vuosittain erillisissä virka- ja työehtosopimuksissa. Matkakustannusten korvausperusteita sovelletaan myös yleisemmin Suomen työmarkkinoilla. Verohallinnon verottomia kulukorvauksia koskevat päätökset noudattavat pääosin valtion matkustussäännön määräyksiä.

Valtion virkamiesten osalta valtiovarainministeriö on antanut suosituksen (11/2001) virka-auton käyttöä koskevista käytännöistä. Suosituksen mukaan tehtävien hoidon vaatima tehokas ajankäyttö edellyttää, että ylimpään johtoon kuuluvilla virkamiehillä on tarvittaessa joissakin tilanteissa mahdollisuus virka-auton käyttöön myös yksityisajoihin. Virka-auton käyttö yksityisajoon on virkamiehelle verotettavaa etua. Autoedun erotusarvo määräytyy verohallituksen vuosittain antaman päätöksen perusteella. Suosituksen mukaan valtiolla autoetu luontoisetuna rajoituu satunnaiseen käyttöön. Vuonna 2005 voimaan tulleen valtion virkaehtosopimuslain muutoksen mukaan virastot voivat valtion talousarvion rajoissa palkkauksen ohella määrätä virkamiestensä virkasuhteesta johtuvista luontoiseduista. Mahdollisuus määrätä luontoiseduista ei kuitenkaan koskisi eräitä ylimpiä virkoja. Valtionhallinnon ylimmän johdon sekä eräiden työnantajavirkamiesten osalta taloudellisia etuuksia, mukaan lukien luontoisedut, koskevat päätökset tehtäisiin edelleen keskitetysti valtiovarainministeriössä. Päätöksenteko ylimmän johdon osalta ohjaisi todennäköisesti käytännössä osaltaan jossain määrin myös virastotason päätöksentekoa.

Ministerien osalta on otettava tavallisista

virkamiehistä poiketen eri tavalla huomioon liikkumiseen ja tavoitettavuuteen liittyviä asioita. Ministerin velvollisuuksiin voidaan katsoa kuuluvan tavoitettavuus, koska maan hallitus tulee olla aina saatavissa kokoon päätösvaltaisena. Ministerin tulee käyttää virka-autoa ja muita kuljetusjärjestelyitä myös turvallisuussyistä. Ministeri ei voi asemansa johdosta vapaasti valita sitä, miten siirtyminen paikasta toiseen kulloinkin tapahtuu. Kotimatkat kuuluvat kiistatta nykyisin turvallisuusjärjestelyjen piiriin. Näin ollen ei ole perusteltua, että turvallisuusjärjestelyistä aiheutuvia kuljetuksia verotettaisiin kuten palkan lisänä maksettavaa etuutta. Ministerien kuljetuspalveluista on ylipäätään aihetta päättää tarkemmin tilanteiden vaatimalla tavalla riittävän yksinkertaisesti ja joustavasti.

Lakiehdotuksen mukaan valtioneuvoston jäsenen virka-autopalvelusta ja muista kuljetusjärjestelyistä antaisi tarkempia määräyksiä valtioneuvoston kanslia. Valtioneuvoston kanslian turvallisuusyksikkö huolehtii nykyisin valtioneuvoston ja sen jäsenten turvallisuudesta. Kussakin ministeriössä on myös ministeriön turvallisuusasioista vastaava henkilö.

Työtapaturmat, ammattitaudit ja työterveyshuolto

Valtion henkilöstön tapaturmia ja ammattitautteja koskevat korvausasiat hoitaa valtiokonttori. Valtion työsuhteen henkilöstön osalta noudatetaan tapaturmavakuutuslain (608/1948) säännöksiä. Valtion virkamiesten osalta tapaturmien korvaamisesta ja tapaturmavakuutuslain soveltamisesta on säädetty valtion virkamiesten tapaturmakorvauksesta annetulla lailla (449/1990) ja lain 1 §:n mukaan sitä sovelletaan myös valtioneuvoston jäseneneen. Tästä nimenomaisesti soveltamis-säännöksestä johtuen nyt ehdotetun lain säännös olisi tältä osin lähinnä virkamiehiin tehtävän rinnastusperiaatteen toteava ja kattaisi myös muut tilanteet, joissa ei virkamiehiä koskevan säännöksen tai määräyksen soveltamista valtioneuvoston jäseneneen ole erikseen mainittu.

Työpaikkaterveydenhuolto täydentää yleistä kansanterveystyötä. Työpaikkaterveydenhuolto tarkoittaa kaikkia työnantajan työnte-

kijöilleen kustantamia ja järjestämiä terveyspalveluja. Ennaltaehkäisevän lakisääteisen työterveyshuollon avulla ehkäistään ja torjutaan työstä johtuvia terveysvaaroja ja -haittoja sekä työperäisiä sairauksia ja ammattitauteja. Muu työnantajan järjestämä terveydenhuolto, kuten terveyden- ja sairaanhoito ylläpitää ja edistää työkykyä ja terveyttä.

Ehdotuksen mukaan valtioneuvoston jäsenen tapaturmakorvauksen sekä työterveyshuollon ja sairaanhoito- ja muiden terveydenhuoltopalvelujen osalta olisi soveltuvin osin voimassa mitä virkamiesten osalta on säädetty tai sovittu.

Virka-asunto

Suomen itsenäisyyden aikana Kesäranta on toiminut Suomen pääministerien virka-asuntona. Nyt tämä todettaisiin lakitasolla säännöksellä, jonka mukaan pääministerillä on asunto valtion talossa, jonka kunnossapito, lämmitys ja valaistus sekä sisustus kustannetaan ja tarpeellinen henkilökunta maksetaan valtion varoista. Vastaava asuntoetu on Tasavallan Presidentillä. Pääministerillä ei olisi asumispakkoa virka-asunnossaan. Pääministerin henkilön turvaaminen kuitenkin puoltaisi tietyissä tilanteissa pysyvämääkin asumista virka-asunnossa.

Yksilöimättömät kulut

Valtioneuvoston jäsenen tehtävistä aiheutuvia, yllättäviäkin kuluja tai niiden korvauksia ei ole mahdollista säännellä kattavasti laissa. Näin ollen olisi mainitusta syystä perustultua, että valtioneuvoston kanslia voisi tarkemmin korvata tällaisia laissa yksilöimättömiä ja kohtuulliseksi katsottavia kuluja päätöksellään. Kysymykseen voisi tulla esimerkiksi tehtävän hoitamisesta aiheutuvia tietoliikennekustannuksia taikka turvallisuuteen ja liikkumiseen liittyviä kustannuksia. Tällaisten lähinnä vähäiseksi katsottavien kulujen osalta voisi lähtökohtaisesti olla soveltuvin osin voimassa mitä virkamiesten vastaavista kuluista ja korvauksista on mahdollisesti säädetty tai sovittu. Tarkoituksena ei

kuitenkaan voisi olla valtioneuvoston jäsenelle maksettavan palkkion rakenteen muuttaminen. Yleisesti valtioneuvoston ja sen jäsenten toiminnan kannalta tarpeelliseksi katsottavat järjestelyt voidaan toteuttaa valtioneuvoston yleistoimivallan nojalla ja lainalaisuusperiaatteen puitteissa.

Voimaantulo

Lain 1 §:n säännöstä palkkion määrästä sovellettaisiin lain voimaantulon jälkeen seuraavaksi pidettävien eduskuntavaalien jälkeen muodostettavan valtioneuvoston jäseniin, eikä se koskisi nykyistä hallitusta. Tätä ennen palkkio pysyisi nykyisen suuruisena, euromääräisenä palkkiona. Lain muita säännöksiä sovellettaisiin valtioneuvoston jäseniin lain voimaantulosta lukien.

Tuloverotus

Verolainsäädännössä ei ole nykyisin valtioneuvoston jäseniä koskevia erityissäännöksiä, vaan maksettavaa palkkiota ja etuuksia kohdellaan yleisten periaatteiden mukaan. Edellä olevan mukaisesti kuljetusjärjestelyt eivät kuitenkaan luonteeltaan ole puhtaita luontoisetuja vaan niiden käyttämiseen on painavia ja ministerin omasta valinnasta riippumattomia syitä. Näin ollen olisi perusteltua säätää valtioneuvoston jäsenten matkustusverosta vapaaksi. Tällä hetkellä myös kansanedustajien matkustusetuus on verosta vapaata. Pääministerin virka-asunnon käyttämiseen liittyy siinä määrin pääministerin asemaan, edustamiseen ja turvallisuuteen liittyviä seikkoja, että se olisi syytä verotuksen osalta rinnastaa Tasavallan Presidentin asuin-oikeuteen, joka on verosta vapaa.

4. Esityksen vaikutukset

Esityksellä ei ole välittömiä eikä merkittäviä taloudellisia vaikutuksia. Esityksellä ei lisätä valtioneuvoston jäsenten etuja ja korvauksia vaan tarkoituksena on säätää niistä lakitasolla ja samalla selkeyttää korvausperusteita.

Esityksellä ei ole muita vaikutuksia.

5. Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu virkatyönä valtioneuvoston kansliassa. Valmistelun aikana on oltu yhteydessä eri ministeriöihin niiden toimialaan liittyvissä kysymyksissä.

6. Voimaantulo

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan mah-

dollisimman pian. Valtioneuvoston jäsenen palkkion määrää koskeva säännös tulisi voimaan siten, että sitä sovellettaisiin seuraavien eduskuntavaalien jälkeen muodostettavan valtioneuvoston jäseniin.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki**valtioneuvoston jäsenille maksettavista palkkioista ja korvauksista**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Valtioneuvoston jäsenille maksetaan tehtävän asianmukaisen hoitamisen vaatima palkkio.

Palkkio vastaa suuruudeltaan edustajan-palkkiosta annetun lain (328/1947) mukaan eduskunnan varapuhemiehelle maksettavaa palkkiota. Pääministerille maksettava palkkio vastaa kuitenkin suuruudeltaan eduskunnan puhemiehelle maksettavaa palkkiota.

2 §

Valtioneuvoston jäsenelle maksetaan palkkiota siitä päivästä, jona hän ryhtyy hoitamaan valtioneuvoston jäsenen tehtävää, ja hänen oikeutensa palkkioon lakkaa, kun hänelle on myönnetty ero tai hänet katsotaan eronneeksi valtioneuvoston jäsenen tehtävästä.

Siltä osin kuin valtioneuvoston jäsenellä on palkkion lisäksi samalta ajalta oikeus päivärahaetuuteen sairausloman, äitiys-, isyys-, vanhempainvapaan tai osittaisen vanhempainvapaan perusteella, päivärahaetus maksetaan valtioneuvoston kanslialle. Päivärahaetuutta ei makseta valtioneuvoston jäsenelle samalta ajalta palkkiota vastaavalta osalta.

3 §

Valtioneuvoston jäsenellä on kalenterivuositain oikeus vuosilomaan rinnastettavaan 30 päivän vapaaseen, jonka sijoittumisesta päättää valtioneuvoston yleisistunto.

Jos valtioneuvoston jäsen ei voi pitää vapaata, se korvataan hänelle rahamääräisenä.

4 §

Valtioneuvoston jäsenten virkamatkojen korvaamisessa noudatetaan soveltuvin osin,

mitä valtion virkamiesten matkakustannusten korvaamisesta on sovittu.

Valtioneuvoston jäsenen virka-autopalvelusta sekä kuljetus- ja turvallisuusjärjestelyistä määrätään valtioneuvoston kanslian päätöksellä.

5 §

Tapaturmakorvauksesta, työterveyshuollosta sekä sairaanhoito- ja muista terveydenhuoltopalveluista on soveltuvin osin voimassa, mitä niistä valtion virkamiesten osalta säädetään tai määrätään.

6 §

Pääministerillä on asunto valtion talossa, jonka kunnossapito, lämmitys ja valaistus sekä sisustus kustannetaan ja tarpeellinen henkilökunta maksetaan valtion varoista.

7 §

Valtioneuvoston jäsenelle korvataan tehtävien hoitamisesta aiheutuneet ylimääräiset kohtuulliset kustannukset valtioneuvoston kanslian päätöksellä.

8 §

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Tällä lailla kumotaan valtioneuvoston jäsenten palkkiosta 6 päivänä toukokuuta 1955 annettu laki (229/1955).

Tämän lain 1 ja 2 §:n asemesta sovelletaan kumottavaa lakia, kunnes ensimmäisten tämän lain voimaantulon jälkeen toimitettujen eduskuntavaalien jälkeen on muodostettu uusi valtioneuvosto.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

2.

Laki**tuloverolain 70 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 30 päivänä joulukuuta 1992 annetun tuloverolain (1535/1992) 70 §:n otsikko ja 3 momentti, sellaisena kuin niistä on ensin mainittu laissa 227/1995, seuraavasti:

70 §

*Kansanedustajan, valtioneuvoston jäsenen
 ja Euroopan parlamentin jäsenen määrättyt
 edut*

matkustamiseen eikä pääministerin tehtävään
 liittyvä asuntoetu siihen kuuluvine palvelui-
 neen.

Veronalaista tuloa ei ole etu kansanedusta-
 jan toimeen tai valtioneuvoston jäsenen teh-
 tävään liittyvästä oikeudesta maksuttomaan

Tämä laki tulee voimaan päivänä _____ kuuta
 20 .

Naantalissa 21 päivänä heinäkuuta 2006

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Pääministeri *Matti Vanhanen*

*Liite
Rinnakkaistekstit*

2.

Laki

tuloverolain 70 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 30 päivänä joulukuuta 1992 annetun tuloverolain (1535/1992) 70 §:n otsikko ja 3 momentti, sellaisena kuin niistä on ensin mainittu laissa 227/1995, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

70 §

70 §

Kansanedustajan kulukorvaus ja matkustusoikeus sekä Euroopan parlamentin jäsenen kulukorvaus

Kansanedustajan, valtioneuvoston jäsenen ja Euroopan parlamentin jäsenen määrätyt edut

Veronalaista tuloa ei ole etu kansanedustajan toimeen liittyvästä oikeudesta maksuttomaan matkustamiseen.

Veronalaista tuloa ei ole etu kansanedustajan toimeen *tai valtioneuvoston jäsenen tehtävään* liittyvästä oikeudesta maksuttomaan matkustamiseen *eikä pääministerin tehtävään liittyvä asuntoetu siihen kuuluvi-* ne palveluineen.

*Tämä laki tulee voimaan päivänä kuu-
ta 20 .*